

„Šventosios inkvizicijos“ šmėkla VU TSPMI

Medikinas antrojo nuotr.

Grupė Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto (VU TSPMI) dėstytojų ir alumnų paskelbė kolektyvinį kreipimąsi į instituto bendruomenę, kuriuo smerkia profesoriaus Vytauto Radžvilo sprendimą viešinti jį dėl pažiūrų skundusių studentų pavardes ir žiniasklaidai vėliau pateiktus šio žingsnio komentarus. Buvusi TSPMI administracijos darbuotoja Giedrė Ona Biržytė socialiniuose tinkluose paskubėjo pasidailinti džiugia žinia, kad jai kartu su TSPMI dėstytojais pasirašius šį kolektyvinį raštą „artėja šventoji inkvizicija“. Tai iškalbingas prisipažinimas, išskleidantis daug abiejų dėsnių dėl šio keistai nedalykiško kreipimosi pobūdžio ir tikslų.

Niūrias asociacijas kelia pats TSPMI darbuotojų kreipimosi pasirašymo būdas ir jo signatarų sąrašas. Tešiant liūdniausias sovietmečio tradicijas, kai būdavo rengiamos „darbo žmonių spontaniško pasipiktinimo ir smerkimo“ kampanijos, šį kreipimąsi taip pat pasirašė ir pasipiktinimą prof. VRadžvilo „neetiškų elgesiu“ išreiškė daug jo paskaitų niekada neklaususių, TSPMI nedirbančių ir nesimokančių bei profesoriaus apskritai nepažįstančių asmenų.

Tai – Marijus Antonovič, prof. Natalija Arlauskaitė, Monika Baltrušaitytė, Tadas Balza, doc. dr. Egidijus Barcevičius, Marijus Bernatavičius, Giedrė Biržytė, Rūta Dakartūnaitė, doc. dr. Justinas Dementavičius, doc. dr. Liutauras Gudžinskas, doc. dr. Dovyliė Jakūnaitė, prof. Tomas Janeliūnas, doc. dr. Dovyliė Jonavičienė, dr. Laurynas Jonavičius, Tautvydas Juškauskas, Sabina Kubekė, dr. Nerijus Malūkevičius, Simona Merkinaitė, prof. Vitalis Nakrošis, Izabelė Nebilevičiūtė, Marija Norkūnaitė, Guoda Pauzaitė, doc. dr. Nerija Putinaitė, prof. Ainė Ramonaitė, Andrius Romanovskis, Lina Saulėnaitė, doc. dr. Deividas Šlekyš, Žilvinas Švedkauskas, Agnija Tumkevič, Romas Turonis, Jovilė Ulinskaitė, Vilma Vaitiekūnaitė.

Pasirašę dėstytojai teigia esą solidarūs su „VRadžvilo šmeižiamais kolegoms, nes viešai dėstomos spekuliacijos jų atžvilgiu neturi jokio pagrindo“. Jų pasirašytame kreipime nėra nurodomas nė vienas konkretus šmeižo faktas. Dokumentą pasirašė vis dar prestižiniu laikomo instituto akademinės bendruomenės nariai taip pat pamiršta, kad šmeižtas yra baudžiamas ir todėl kaltinimus šmeižu būtina pagrįsti. Pasirašiusieji taip pat skelbia manantys, kad prof. VRadžvilo netinkamas „euroskeptiškas“ pažiūras skundusių studentų paviešinimas buvo neetiškas elgesys. Demokratinėje ir teisinėje valstybėje šmeižo ir kitokio neetiško elgesio faktai turi būti įrodomi akademinės etikos institucijose, prireikus – ir per teismą. Šito nebuvo padaryta. Tačiau, nesant ar nesiekiant etiškumą vertinančių institucijų išvadų, aukščiau jų iškeliama sava nuomonė.

Tai, kad inicijuojant ir skelbiant kreipimąsi buvo ignoruojami teisinės valstybės principai ir akademinio gyvenimo etinės normos, atrodo itin

keistas politologų akademinės bendruomenės narių elgesys. Logiškai suprantamas toks kreipimosi tekstas tampa tik darant prielaidą, kad žodžiai „artėjanti šventoji inkvizicija“ nėra tik vaizdinga metafora, o greičiau savaip suprastą pilietinę pareigą atlikusios buvusios instituto darbuotojos nebūtinai sąmoningai, tačiau autentiškai perteiktos tikrosios kreipimosi nuostatos bei siekliai. Dalykiškai neargumentuotas ir į kolektyvinės nuomonės autoritetą mėginantis apeliuoti raštas iš tiesų yra ne kas kita, o mūsų dienų inkvizicija, kad ir kuo jį laikytų kiti jį pasirašiusieji.

VU TSPMI vadovybė, iki šiol nesugebėjusi pripažinti politizuoto studentų prašymo dėl VRadžvilo paskaitų pobūdžio, savo institucijos informaciniais kanalais platindama toliau pateikiamą dėstytojų „šventosios inkvizicijos“ kreipimąsi, faktiškai išreiškia nebylią paramą jo teiginams. Lygiai taip pat instituto administracija reagavo į 2012 m. žiniasklaidoje paskelbtą šiuo metu institute nebedirbančio doc. Klaudijaus Manioko straipsnį. Jame prof. VRadžvilas vadintas pseudomokslininku, apkaltintas radikalaus dešinės paranoja, tačiau tekstas vis tiek paskelbtas VU TSPMI tinklaraštyje ir, nepaisant daugiau nei 150 studentų pasipiktinimo, nesulaukė jokio instituto administracijos vertinimo.

Kaip, vertindami TSPMI studentų skundą dėl VRadžvilo „euroskeptiškų“ pažiūrų, tvirtino Kovo 11-osios Akto signatarai Aloyzas Sakalas ir Bronislovas Genzelis, kalbininkė Jūratė Laučiūtė ir kiti žinomi sąjūdiečiai, tokie skundai primena neostalinizmo laikus ir garsiuosius 1958-ųjų studentų skundus prieš profesores Meilę Lukšienę, Vandą Zaborskaitę ir Ireną Kostkevičiūtę dėl jų paskaitose pažangių studentų jaučiamos „nacionalizmo dvasios“. Tolesnė TSPMI administracijos ir dėstytojų kolektyvo laikysena parodys, ar į tą pačią studentų grėtą stovja ir dėstytojų užkurta „inkvizicija“.

Parengta pagal www.propatria.lt

Lietuvos inžinerinės pramonės ir statybų sektoriams trūksta ir kvalifikuotų darbuotojų, ir bendros meistrų kvalifikacijos sistemos

Inžinerijos ir statybų pramonės sektoriai – vieni pagrindinių pridėtinės vertės kūrėjų ne tik Lietuvoje, bet ir pasaulyje. Jie stipriai prisideda kuriant tvarų Europos ekonomikos konkurencingumą. Europoje inžinerinės pramonės įmonės pagamina daugiau nei 75 proc. visos ES eksporto produkcijos, statybų sektorius UD sudaro net 11,4 proc. bendrojo vidaus rinkos produkto. Iš viso statybų sektoriuje dirbuoja apie 93 tūkst., arba 7,1 proc. visų Lietuvos dirbančių žmonių.

Šiandien vien Lietuvos inžinerijos pramonės sektoriuje dirba apie 31 tūkst. darbuotojų. Ši sritis Lietuvoje stabiliai auga jau beveik 10 metų, jai ir artimiausioje ateityje prognozuojamas augimas. Visgi Lietuvos inžinerinės pramonės asociacija „Linpra“, vienijanti 84 šalies įmones, tvirtina, kad Lietuvoje inžinerinės pramonės specialybės nesulaukia reikiamo dėmesio ir susidomėjimo, nors specialistų paklausa yra milžiniška. Tuo metu Lietuvos statybininkų asociacija tvirtina, kad nors statybininkų pasirinkimas nemažas, trūksta kokybiškai dirbančių darbuotojų ir sistemingo statybininkų kvalifikacijos registro.

Gamybos modernizavimas kelia naujus reikalavimus darbuotojams

„Dabar Lietuvos pramonės įmonės yra virsmo stadijoje: diegiamos didelio poveikio technologijos (DPT), o įmonės, kurios anksčiau daugiausia užsiėmė subranga, užsienio kompanijoms teikia vis daugiau ir įvairesnių paslaugų. Kuo toliau, tuo labiau DPT naudojančios pramonės įmonės ne atlieka pavienių veiksmus, o koordinuoja visą gamybos procesą. Pavyzdžiui, anksčiau mūsų įmonės atlikdavo metalo darbus, įpūdavo ruošinius ir suvirindavo, o dabar gali pasiūlyti konstrukcinius sprendimus, pačios sukuria gamybos technologiją, surenka gaminį, užsako įvairius komponentus ir išveža paruoštą gaminį“, – tvirtina Lietuvos inžinerinės pramonės asociacijos (LINPRA) direktorius Gintaras Vilda.

Pasak jo, kuo naujesni įrenginiai, kuo daugiau investuota, tuo daugiau reikia atidirbti. Atnaujinus technologinę įrangą, gamybos procesas, kvalifikuotų darbuotojų poreikis auga. Natūralu, kad augant metalo pramonei didėja ir naujų darbuotojų poreikis bei auga atlyginimai.

Į pramonę veržiantis vis naujesnės technologijos, kinta ir rinkoje reikalingų darbuotojų poreikis. Visiems kompiuteriniams mechanizmams būtina žmonių priežiūra, tad naujis inžinierius kartu turės būti ir informatikas, suprantantis robotų veikimo principus. Anot jo, prognozės dėl pramonės sektoriaus ateities skiriasi. Kompiuterinių mašinų ir robotų sprendimų integravimas rin-

koje priklauso nuo dirbti pasiryžusių žmonių: „Jei toliau neatsiras pakankamos žmonių pasiūlos, pramonės įmonės bus priverstos daugiau investuoti į inovatyvius sprendimus. Tuomet augs juos aptarnaujančių darbuotojų skaičius, bet apskritai mažėjant norinčių dirbti pramonėje niekada nepavyks patenkinti visos paklausos ir kompiuterinės mašinos turės pakeisti vis didesnę dalį darbuotojų.“

G.Vilda taip pat akcentuoja, kad jau ne vienus metus jaučiamas kvalifikuotų darbuotojų trūkumas net gerai apmokomose pozicijose. „Susidomėjimas inžinerija auga, bet nepakankamai. Svarbus profesinis orientavimas, kurio sistema iki šiol nesutvarkyta. Šiandien reikalingi ne vien inžinieriai, bet ir kvalifikuoti darbininkai profesijų žmonės, o norint vystyti pramonę tuo pasirūpinti būtina“, – pasakoja G.Vilda.

Švietimo sistemos tobulinimo nepakanka

Kalbinti pašnekovai vieningai sutaria – tam, kad šios mokymosi įstaigos parengtų kvalifikuotus specialistus, turi įsitraukti ir patys darbdaviai. Asta Tumaitytė, metalo apdirbimo įmonės „Multicut“ direktorė, sako: „Su kvalifikuotų darbuotojų trūkumu susiduriame panašiai kaip ir kitos pramonės įmonės: žmonių lyg ir yra, bet, deja, dirbti realioje gamyboje ir turėti kvalifikacijos pažymėjimą yra du skirtingi dalykai.“

Lietuvos statybininkų asociacijos prezidentas Dalius Gedvilas tvirtina: „Didžiausias iššūkis ir problema mūsų šalyje yra ta, kad didžiajai daliai statybų sektoriuje dirbančių asmenų nėra būtina atitinkama kvalifikacija. Šalyje nėra sistemos, konkrečių vertinimų, bendrų metodikų, kuriomis vadovaudamasis darbdavys galėtų spręsti apie asmens gebėjimus atlikti tam tikrus darbus, todėl samdant meistrus dažnai nėra žinoma, ar turimas išsilavinimas ir/arba patirtis pateisins darbdavio lūkesčius. Vienintelis būdas įsitikinti, ar meistras geba atlikti jam pavestą darbą, yra jį įdarbinti ir leisti savo turimą kvalifikaciją pagrįsti darbais.“

Pastaraisiais metais imtasi kurti šias problemas sprendžiančias naujas, rinkos poreikius atliepiančias švietimo programas. Kuriamos modulinės kvalifikuotų meistrų rengimo programos, kurioms užtikrinti ir bendrą profesionalių kvalifikacijos sistemą, tarpautinę kvalifikaciją suteikiančios programos, specialistų rengimas pameistrystės forma, kuri užtikrina realią darbo patirtį. Kai kurios įmonės jau noriai naudojasi pameistrystės mokymo forma, nes taip pati įmonė prisideda prie mokymo, kad asmuo ne tik įgytų kvalifikaciją ar kompetencijas, bet ir darbo patirtį bei iškart pritaikytų prie įmonės specifikos. „Pirmiausia tai moralinis imperatyvas, – sako A.Tumaitytė. – Suvokiame, kad jei šiandien nie-

ko nedarysime, tik lauksime, kol valstybė mums pateiks paruoštą „produktą“, atsidursime situacijoje, kai po gerų 10 metų, kai dabartinė darbuotojų karta po truputį pradės trauktis iš darbo rinkos, neturėsime juos pakeičiančios naujos darbuotojų kartos.“

Tam pritaria ir kalbintas Vytautas Kelminskas, UAB „MD/IT Technologies“ įmonės vadovas. Ši Maišiagalėje įsikūrusi metalo apdirbimo įmonė teikia žaliavos paruošimo paslaugas ir didžiąją švedų baldų gamintojai IKEA. UAB „MD/IT Technologies“ bendradarbiauja su Vilniaus Jeruzalės darbo rinkos mokymo centru, savo įmonėje priima pameistrystės forma rengiamus specialistus. Paklaustas, ar yra jaučiama apčiuopama nauda kartu su mokymo įstaiga aktyviai ruošiant sau būsimus specialistus, V.Kelminskas patvirtina: „Taip, jaučiame motyvaciją prisidėti prie darbingų žmonių perkvalifikavimo ar kvalifikacijos kėlimo pameistrystės forma, tuo labiau kad modulinis mokymas yra sistemiškas ir lankstus mokymosi būdas, kuris didina profesinio rengimo patrauklumą.“

Imonių meistrams vis dažniau prisiimant mokytojo darbo vietos vaidmenį, būtina gerinti ir imonių meistrų gebėjimus mokyti, kad jie sugebėtų naudoti įvairius mokymo metodus, susidėlioti mokymo seką, užduotis. Šiuo metu Vilniaus Jeruzalės darbo rinkos mokymo centras siūlo meistrų mokymo programą, kuri trunka 2 dienas ir yra palankiai vertinama meistrų. Mokymo metu meistrės ir meistras mokosi sudaryti kompetencijų sąrašą, nusistatyti vertinimo kriterijus, susidaryti mokymo planą. Taip pat praktikuojasi demonstruoti darbo procesus prieš filmavimo kamerą, tuomet, analizuodami filmuotą medžiagą, aptaria, kaip galėtų išsiaiškinti išsiskaidyti į žingsnius darbo procesą, pagerinti bendravimą su besimokančiuoju. Mokymuose dalyvavusių imonių meistrai teigia išmoke daug naudingų gebėjimų, tačiau meistrus ir mokymus siūnčia kol kas tik pavienės įmonės, nes nėra jokios paviolės meistrams, įmonėje mokantiems asmenims pameistrystės forma, patiems mokytis mokyti.

Straipsnis finansuojamas remiant Europos Komisijai „Erasmus +“ programos, kurią Lietuvoje administruoja Švietimo mainų paramos fondas, lėšomis, skirtomis įgyvendinti projektą „Pameistrystės vystymas: imonių meistrų (-ų) mokymas ir pameistrystės populiarinimas“, Nr.2015-1-LT01-KA202-013415“. Straipsnis atspindi tik autoriaus požiūrį, todėl Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokią jame pateiktą informaciją naudojimą.